

Materiały informacyjne na temat zasobów udostępnianych
w ramach dziewiątej edycji ogólnopolskiego systemu
monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół
wyższych (ELA)

Spis treści

WPROWADZENIE	3
1. OPIS ZAŁOŻEŃ I OGRANICZEŃ ANALIZ ZAWARTYCH W RAPORTACH AUTOMATYCZNYCH	4
1.1. DANE ADMINISTRACYJNE JAKO ŹRÓDŁO DO BADAŃ	4
1.2. ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH W BADANIACH LOSÓW ABSOLWENTÓW	6
1.3. SPECYFIKA AUTOMATYCZNYCH RAPORTÓW NA TEMAT LOSÓW ABSOLWENTÓW	6
1.4. KONIECZNOŚĆ UWZGLĘDNIENIA SYTUACJI NA LOKALNYM (POWIATOWYM) RYNKU PRACY	7
1.5. SPECYFIKA SYTUACJI ABSOLWENTÓW WCHODZĄCYCH NA RYNEK PRACY	7
2. OPIS STRUKTURY RAPORTÓW	8
2.1. OPIS STRUKTURY RAPORTU „PRACA I BEZROBOCIE”	9
2.2. OPIS STRUKTURY RAPORTU „WYNAGRODZENIA”	12
2.3. OPIS STRUKTURY RAPORTU „DOŚWIADCZENIE PRACY”	14
2.4. OPIS STRUKTURY RAPORTU „PRACA A MIEJSCE ZAMIESZKANIA”	15
2.5. OPIS STRUKTURY RAPORTU „PRACA A DALSZE STUDIA”	16
2.6. OPIS STRUKTURY RAPORTU „PORÓWNIANIE ROCZNIKÓW”	17
2.7. OPIS STRUKTURY RAPORTU „ZESTAWIENIE KIERUNKÓW I DZIEDZIN STUDIÓW”	17
2.8. OPIS STRUKTURY RAPORTU „ZESTAWIENIA UCZELNI I DZIEDZIN STUDIÓW”	18
3. CHARAKTERYSTYKA WYKORZYSTYWANYCH WSKAŹNIKÓW.....	19
3.1. WSKAŹNIKI W RAPORTACH AUTOMATYCZNYCH, RANKINGACH I ZESTAWIENIACH	23
3.2. WSKAŹNIKI WYKORZYSTYWANE W INFOGRAFIKACH	30

Wprowadzenie

Przedstawiony poniżej materiał przedstawia zakres informacji dostępnych w serwisie ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) dostępnego na stronie www.ela.nauka.gov.pl.

Materiał ten zawiera trzy główne części. W pierwszej z nich przedstawiony jest opis założeń i ograniczeń analiz zawartych w raportach automatycznych, generowanych na trzech poziomach: programu studiów, uczelni oraz ogólnopolskim. Druga część zawiera opis struktury raportów automatycznych w dziewiątej edycji systemu ELA. W trzeciej części scharakteryzowane zostały wskaźniki wykorzystywane w raportach, infografikach oraz rankingach.

W tegorocznej edycji systemu ELA badaniem objęty został kolejny rocznik absolwentów: obok osób, które ukończyły studia w latach 2014-2021, monitoringiem zostają objęci absolwenci z 2022 roku. Roczniki 2018-2021 są w tegorocznej edycji monitorowane przez okres o rok dłuższy niż w edycji ubiegłorocznej. Absolwenci z lat 2014-2017 już w ubiegłej edycji zostali objęci pełnym 5-cio letnim cyklem monitorowania ich losów. W związku z tym w tegorocznej edycji przedstawiamy o tej grupie absolwentów ten sam zestaw wskaźników, co w ubiegłym roku.

1. Opis założeń i ograniczeń analiz zawartych w raportach automatycznych

1.1. Dane administracyjne jako źródło do badań

Raporty automatyczne stanowią podstawę wdrażanego w Polsce systemu monitoringu losów zawodowych absolwentów uczelni. Wykorzystanie danych administracyjnych do prowadzenia badań procesów edukacyjno-zawodowych jest praktyką sprawdzoną i stosowaną z powodzeniem w wielu krajach europejskich, m.in. w krajach skandynawskich, w Austrii, Belgii, Estonii, Hiszpanii, na Słowacji i na Węgrzech. Polski system raportów automatycznych jest rozwiązaniem nowatorskim w skali Europy, który spotyka się z dużym uznaniem ze strony badaczy europejskich. ELA należy do najbardziej innowacyjnych systemów tego typu w Europie. Na bazie rozwiązań zastosowanych w ELA, rozwijane są narzędzia wspierające monitorowanie karier absolwentów i absolwentek na poziomie europejskim.

Głównym źródłem informacji przedstawianych w systemie ELA są dane administracyjne pochodzące z rejestrów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z rejestrów POL-on. Rozwiązanie to ma liczne zalety, ale niesie ze sobą pewne ograniczenia, których świadomość powinna towarzyszyć lekturze wyników ELA.

Ograniczenia danych administracyjnych jako źródła danych w badaniach losów absolwentów wynikają na kilku przesłanek, opisanych poniżej:

- Podstawowym źródłem ograniczeń zawartości informacyjnej rejestrów administracyjnych jest oczywisty fakt, że służą one celom administracyjnym, na użytek instytucji nimi zarządzających. Ich zawartość i struktura przystosowane są zatem do zadań administracyjnych, nie zaś do celów badawczych.
- Przy prowadzeniu badań bazujących na informacjach pochodzących z rejestrów administracyjnych konieczne jest ograniczenie zakresu analiz do zawartości rejestru. Uniemożliwia to na przykład uwzględnienie w analizach opinii absolwentów i ich pracodawców, gdyż takie informacje nie są gromadzone w rejestrach administracyjnych. Dlatego badanie opinii np. poziomu zadowolenia absolwentów z odbytych studiów, czy z sytuacji zawodowej musi być podjęte innymi środkami – poprzez ośrodki demoskopijne, czy same uczelnie.
- Kolejne ograniczenie związane jest z zakresem zbieranych przez ZUS danych odnośnie zatrudnienia. W zbiorach ZUS nie są rejestrowane umowy o dzieło oraz umowy zlecenia

podpisywane ze studentami do 26 roku życia (z wyjątkiem umów o dzieło i umów zleceń zawieranych z pracodawcą zatrudniającym daną osobę na umowę o pracę), umowy podpisane za granicą oraz praca bez formalnej umowy. Osoby ubezpieczone w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) również mogą być nieobecne w rejestrach ZUS. Rozróżnienie tych przypadków na podstawie dostępnych danych jest niemożliwe. Przy interpretacji wyników należy dlatego brać pod uwagę, jak duża część absolwentów objętych raportem figuruje w rejestrach ZUS. Ponadto na podstawie informacji z ZUS nie da się ustalić wysokości zarobków tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ wysokość odprowadzanych przez te osoby składek jest niezależna od dochodów firmy. Informacje o dochodach z działalności gospodarczej gromadzone są w rejestrach urzędów skarbowych.

- W systemie POL-on nie są gromadzone informacje o uzyskiwanych ocenach, w tym o ocenie na dyplomie. Siłą rzeczy nie można było uwzględnić tej informacji w raportach.

Pomimo tych zastrzeżeń korzystanie z danych administracyjnych przy prowadzeniu analiz na temat losów zawodowych absolwentów uczelni ma szereg zalet:

- Przede wszystkim na podstawie tych informacji skonstruowano **rzetelne wskaźniki sukcesu na rynku pracy**, pozwalające na porównywanie sytuacji absolwentów różnych kierunków w różnych okresach objętych badaniem. Nie było to dotychczas możliwe w sytuacji prowadzenia badań losów absolwentów przy wykorzystaniu badań opinii.
- Dane administracyjne nie są obarczone skrzywieniami wynikającymi z niedoskonałości pamięci respondentów, skłonności do zaokrągleń czy koloryzowania rzeczywistości.
- Wskaźniki konstruowane na podstawie ściśle sformułowanych definicji administracyjnych są precyzyjnie interpretowalne i odporne na spekulatywne interpretacje.
- Oparcie analiz na informacjach pochodzących z rejestrów administracyjnych sprawia, że nie jest konieczne podejmowanie kontaktów badawczych z absolwentami. Pozwala to na znaczne obniżenie kosztów ogólnopolskiego badania oraz zmniejszenie jego uciążliwości dla badanych.
- Z wyjątkiem części absolwentów uczelni wojskowych badaniem objęta została cała populacja absolwentów. Byłoby to praktycznie niemożliwe przy wykorzystaniu innej metody badawczej. W badaniach populacyjnych do zera zredukowany jest błąd statystyczny występujący przy losowym doborze badanych.
- Dzięki wykorzystaniu w monitoringu losów absolwentów informacji obecnych w rejestrach ZUS, w których rejestrowane są miesięczne składki ubezpieczonych, możliwe są precyzyjne analizy dynamiki procesów zachodzących na rynku pracy.

1.2. Zasady ochrony danych osobowych w badaniach losów absolwentów

Warto szczególnie podkreślić, że zastosowane procedury przewidziane w ustawie regulującej monitorowanie losów absolwentów uczelni na podstawie danych administracyjnych ZUS i POL-on gwarantują zachowanie pełnej anonimowości osób objętych badaniem. W analizowanym zbiorze brak jakichkolwiek danych osobowych, zaś absolwenci są odróżniani na podstawie losowego numeru nie dającego możliwości identyfikacji osób. Dzięki brakowi konieczności kontaktów z absolwentami w celu przeprowadzenia monitoringu nie narusza się prywatności badanych.

Dodatkowo, w trosce o ochronę danych osobowych badanych przy generowaniu raportów automatycznych przyjęto dwie zasady ograniczające prezentację wyników dla zbyt małych zbiorowości (np. absolwentów poszczególnych kierunków czy uczelni). Po pierwsze, zgodnie z zapisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, raporty dla zbiorowości liczących mniej niż 10 osób nie są generowane. Po drugie, dla podzbiorowości liczących mniej niż 3 osoby nie są prezentowane wyniki. Dla zbiorowości mniejszych niż 3-osobowych wartości wskaźników są zastępowane myślnikami. Wykresy zaś są generowane tylko wtedy, gdy wszystkie opisywane przez nie zbiorowości liczą co najmniej 3 osoby. **Dzięki temu rozwiązaniu nie jest możliwe powiązanie wartości wskaźników z osobami objętymi badaniem.**

1.3. Specyfika automatycznych raportów na temat losów absolwentów

Raporty dotyczące ekonomicznych aspektów losów absolwentów uczelni udostępniane w ramach systemu monitoringu są generowane automatycznie przy użyciu dedykowanego oprogramowania. Ich celem jest jak najszersze udostępnienie opinii publicznej (w tym w szczególności przedstawicielom uczelni, absolwentom, studentom oraz kandydatom na studia) względnie prostej i zrozumiałej informacji na temat sytuacji absolwentów różnych kierunków na rynku pracy. Sposób prezentacji wyników ma pozwalać na porównywanie dostarczonych wyników między kierunkami czy uczelniami.

Raporty są generowane według jednolitych wzorców. Aby ułatwić lekturę udostępnianych wyników, raporty zawierają proste, łatwo zrozumiałe wskaźniki opatrzone komentarzami zawierającymi niezbędne interpretacje i podkreślające ograniczenia wnioskowania. Celem tych raportów nie jest kompletna, pogłębiona analiza losów absolwentów wybranych kierunków na rynku pracy, lecz umożliwienie zapoznania się z najważniejszymi wskaźnikami charakteryzującymi ekonomiczne aspekty losów absolwentów.

1.4. Konieczność uwzględnienia sytuacji na lokalnym (powiatowym) rynku pracy

Sytuacja zawodowa absolwentów zależy od wielu czynników – nie tylko od jakości kształcenia na studiach, ale również m.in. od kondycji lokalnego rynku pracy czy sytuacji gospodarczej kraju. Dlatego przy prezentacji wskaźników dla absolwentów konieczne jest uwzględnienie informacji na temat sytuacji w ich powiatach zamieszkania. Do tego celu wykorzystywane są dane udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny. Pozwoliły one na zestawienie wartości wskaźników charakteryzujących sytuację absolwentów z lokalnym tłem oraz skonstruowanie łatwo interpretowalnych wskaźników względnych, których definicje są przedstawione w dalszej części. Zestawienie to pozwala na lepszą ocenę jakości funkcjonowania absolwentów w kontekście lokalnych rynków pracy.

Od czwartej edycji monitoringu zawodowych losów absolwentów postać udostępnianych z rejestrów danych na temat miejsca zamieszkania (TERYT) pozwala na jednoznaczne wskazanie powiatu zamieszkania absolwenta¹. W rezultacie przyjętego rozwiązania możliwe jest precyzyjne ustalenie powiatu zamieszkania absolwentów.

1.5. Specyfika sytuacji absolwentów wchodzących na rynek pracy

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy. Z jednej strony można się spodziewać, że absolwenci, będąc na początku swojej ścieżki zawodowej, z zasady nie będą lepiej radzić sobie na rynku pracy od ogółu mieszkańców w ich powiatach, z drugiej – że ich sytuacja zawodowa będzie się poprawiać szybciej niż lokalnego otoczenia. W konsekwencji, wartość Wzłędnego Wskaźnika Zarobków w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu jest zwykle mniejsza od 1, jednak wartość tego wskaźnika wzrasta w czasie.

¹ Jest to konsekwencja przepisów zawartych w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. Opis struktury raportów

System ELA zawiera raporty tematyczne poświęcone różnorodnym aspektom losów absolwentów.

Raporty te to:

- a. **Praca i bezrobocie**, który zawiera informacje na temat czasu poszukiwania pracy przez absolwentów oraz form i stabilności zatrudnienia,
- b. **Wynagrodzenia**, który zawiera informacje o osiągniętych wynagrodzeniach ze wszystkich źródeł oraz z pracy etatowej
- c. **Doświadczenie pracy**, który zawiera porównanie wynagrodzeń, czasu poszukiwania pracy i ryzyka bezrobocia absolwentów z doświadczeniem i bez doświadczenia pracy przed dyplomem,
- d. **Praca a miejsce zamieszkania**, który zawiera porównanie wynagrodzeń, czasu poszukiwania pracy i ryzyka bezrobocia absolwentów w zależności od ich miejsca zamieszkania.
- e. **Praca a dalsze studia**, który zawiera informacje dotyczące doświadczenia studiowania przez absolwentów, w szczególności nauki na studiach doktoranckich lub w szkole doktorskiej.
- f. **Porównanie roczników**, który przedstawia syntetyczne zestawienia wskaźników charakteryzujących sytuację absolwentów z lat 2014-2022 w analogicznych okresach po ukończeniu studiów.

Powyzsze raporty są dostępne na trzech poziomach:

- a. kierunku,
- b. szkoły wyższej,
- c. ogólnopolskim.

Poza wymienionymi raportami tematycznymi na poziomie uczelni tworzony jest raport z zestawieniem wskaźników opisujących sytuację absolwentów poszczególnych dziedzin kształcenia oraz prowadzonych kierunków studiów. Na poziomie ogólnokrajowym tworzony jest analogiczny raport zestawiający wskaźniki opisujące sytuację absolwentów poszczególnych dziedzin i uczelni.

Podstawowym poziomem analizy jest program studiów. Dostarczenie opinii publicznej informacji na temat losów zawodowych absolwentów poszczególnych programów studiów jest zasadniczym celem systemu ELA. Raporty na poziomie szkół wyższych i całego kraju stanowią jedynie

uzupełnienie informacji charakteryzujących poszczególne programy studiów. Powinny być traktowane głównie jako tło zjawisk ilustrowanych w raportach na najniższym poziomie agregacji.

W przypadku szkół wyższych grono ich absolwentów z zasady złożone jest z osób, które ukończyły różniące się między sobą kierunki (wyjątek stanowią jedynie wąsko wyspecjalizowane uczelnie), a przez to funkcjonują na często bardzo odmiennych rynkach pracy. Na przykład poloniści i informatycy rzadko ubiegają się o te same stanowiska, nawet jeśli kończyli tę samą uczelnię.

Dlatego konieczne jest zachowanie znacznej ostrożności podczas łącznej analizy absolwentów wszystkich kierunków danej uczelni. Z tych samych powodów trudno bez zastrzeżeń posługiwać się kategorią analityczną „przeciętny absolwent polskiej uczelni”. Podczas wyciągania wniosków dotyczących ogółu absolwentów szkół wyższych również należy zachować znaczną ostrożność.

Wszystkie typy raportów są generowane osobno dla studiów poszczególnych stopni (poziomów), czyli osobno dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów jednolitych magisterskich.

2.1. Opis struktury raportu „Praca i bezrobocie”

Wstępna część raportu zawiera informację, jakiej grupy absolwentów raport dotyczy (określony kierunek, uczelnia, Polska) wraz z poziomem i rokiem ukończenia studiów. Zawiera ogólny opis zawartości raportu oraz informację o liczbie absolwentów, których dotyczy analiza, i jaka część z nich figuruje w rejestrach ZUS.

Sekcja ta zawiera także informację o tym, jaki procent absolwentów miał doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu. W dalszej części raportu prezentowane są zestawienia wyników osiągniętych przez absolwentów z takim doświadczeniem i bez takiego doświadczenia.

Ponadto, sekcja ta zawiera informację o tym, jaka część absolwentów studiowała na innym programie studiów po uzyskaniu dyplomu oraz o tym, jaką część okresu po dyplomie przeciętny absolwent spędził studiując. Informacje te nie są podawane dla absolwentów z 2014 r.

Pierwsza część raportu zawiera informacje na temat *czasu poszukiwania pracy* przez absolwentów objętych monitoringiem. Osobno prezentowane są informacje charakteryzujące czas poszukiwania *jakiegokolwiek pracy* oraz charakteryzujące czas poszukiwania *pracy na umowę o pracę*.

Informacje o średnim czasie poszukiwania pracy uzupełnia nieco bardziej szczegółowa informacja o czasie poszukiwania pracy w pięciu równolicznych grupach począwszy od osób najkrócej szukających pracy, kończąc na tych, które szukały pracy najdłużej. W przypadku, gdy zdecydowana większość osób szukała pracy tyle samo czasu, podawana jest informacja o procencie tych osób.

Ostatnia podsekcja tej części generowana jest warunkowo, jedynie dla programów studiów i uczelni, które szczególnie ukierunkowane są na przygotowanie do pracy w służbach mundurowych.

Podsekcja ta zawiera informacje o procencie absolwentów, którzy w okresie objętym badaniem mieli doświadczenie pracy w służbach mundurowych oraz średnią i medianę czasu poszukiwania pracy w tych służbach.

Druga część raportu zawiera informacje na temat *stabilności pracy* absolwentów objętych monitoringiem, w tym:

Bezrobocie

- Procent osób, które choć raz w okresie objętym monitoringiem miały doświadczenie bycia bezrobotnym.

Informacja ta przedstawiana jest łącznie dla całego okresu objętego badaniem oraz w kolejnych latach po uzyskaniu dyplomu (w dziewiątej edycji badania dla roczników 2014-2018 podawane są informacje dla pierwszych pięciu lat, dla rocznika 2019 dla pierwszych czterech lat, dla rocznika 2020 dla pierwszych trzech lat, dla rocznika 2021 dla pierwszych dwóch lat i dla rocznika 2022 – tylko dla pierwszego roku). Procentu absolwentów, którzy doświadczyli bezrobocia, nie należy mylić z ryzykiem bezrobocia wśród absolwentów.

- Ryzyko bezrobocia, czyli średni procent miesięcy w okresie objętym badaniem, w których absolwenci byli zarejestrowani jako bezrobotni.

Wskaźnik ryzyka bezrobocia wyliczany jest dla całego badanego okresu oraz dla kolejnych lat po uzyskaniu dyplomu. Wskaźniki te zestawione są z informacją na temat stopy bezrobocia w Polsce w latach kalendarzowych objętych monitoringiem.

- Względny Wskaźnik Bezrobocia (WWB) pokazuje ryzyko bezrobocia absolwenta w stosunku do stopy bezrobocia w jego powiecie zamieszkania.

Wskaźnik ten wyliczany jest dla wszystkich okresów, dla których wyliczane jest ryzyko bezrobocia. Dopełnia on informacje dostarczane przez wskaźnik „ryzyko bezrobocia”.

Wszystkie wskaźniki dotyczące bezrobocia prezentowane są ogółem oraz osobno dla absolwentów z doświadczeniem pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu (przed rozpoczęciem studiów lub w trakcie studiów) i absolwentów bez takiego doświadczenia.

Informacje na temat bezrobocia kończy wykres ilustrujący miesięczną dynamikę Względnego Wskaźnika Bezrobocia w kolejnych miesiącach po dyplomie.

Doświadczenie pracy

- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Wskaźniki te prezentowane są dla całego badanego okresu i kolejnych lat po uzyskaniu dyplomu, ogółem oraz osobno dla absolwentów z doświadczeniem pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu (przed rozpoczęciem studiów lub w trakcie studiów) i absolwentów bez takiego doświadczenia.

Procent przepracowanych miesięcy

- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których absolwenci mieli: jakąkolwiek pracę, pracę na umowę o pracę, samozatrudnienie.

Wskaźniki te prezentowane są dla całego badanego okresu i kolejnych lat po uzyskaniu dyplomu, ogółem oraz osobno dla absolwentów z doświadczeniem pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu (przed rozpoczęciem studiów lub w trakcie studiów) i absolwentów bez takiego doświadczenia.

Liczba pracodawców

- Średnia miesięczna liczba równoczesnych pracodawców.

Informacja ta podawana jest zarówno w postaci średniej miesięcznej liczby pracodawców dających zatrudnienie na umowę o pracę, jak i w postaci bardziej szczegółowej informacji o miesięcznej liczbie pracodawców w pięciu równolicznych grupach począwszy od osób, które miały najmniej pracodawców, kończąc na tych, które miały ich najwięcej. W przypadku, gdy zdecydowana większość osób miała tę samą miesięczną liczbę pracodawców, podawana jest informacja o procencie tych osób.

- Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej.

Informacja ta uzupełnia opisany wyżej wskaźnik liczby pracodawców. Podawana jest zarówno jako średnia roczna liczba przypadków zakończenia zatrudnienia na umowę o pracę, jak i w postaci bardziej szczegółowej informacji o rocznej liczbie przypadków zakończenia zatrudnienia na umowę o pracę w pięciu równolicznych grupach począwszy od osób, które najmniej razy zakończyły pracę

u swojego pracodawcy, kończąc na tych, które miały takich przypadków najwięcej. W sytuacji, gdy pewna liczba przypadków zakończenia umów o pracę zdarzyła się zdecydowanej większości osób, podawana jest informacja o procencie takich osób.

Trzecia część raportu zawiera podstawowe informacje metodologiczne o raporcie. W części tej wskazane zostały źródła danych wykorzystanych w badaniu, przedstawiono ogólne wskazówki dotyczące interpretacji raportu oraz opisano zasady ograniczenia prezentacji wyników przy zbyt małej liczebności opisywanej grupy.

2.2. Opis struktury raportu „Wynagrodzenia”

Wstępna część raportu zawiera informację, jakiej grupy absolwentów raport dotyczy (określony kierunek, uczelnia, Polska) wraz z poziomem i rokiem ukończenia studiów. Zawiera ogólny opis zawartości raportu oraz informację o liczbie absolwentów, których dotyczy analiza, i jaka część z nich figuruje w rejestrach ZUS.

Sekcja ta zawiera także informację o tym, jaki procent absolwentów miał doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu (przed rozpoczęciem studiów lub w trakcie studiów). W dalszej części raportu prezentowane są zestawienia wyników osiągniętych przez absolwentów z takim doświadczeniem i bez takiego doświadczenia.

Ponadto, sekcja ta zawiera informację o tym, jaka część absolwentów studiowała na innym programie studiów po uzyskaniu dyplomu oraz o tym, jaką część okresu po dyplomie przeciętny absolwent spędził studiując. Informacje te nie są podawane dla absolwentów z 2014 r.

Pierwsza część raportu zawiera informacje na temat wynagrodzenia uzyskiwanego przez absolwentów objętych monitoringiem.

Prosta informacja o średnim wynagrodzeniu może być myląca, gdyż nie oddaje całej złożoności zjawiska i może prowadzić do niewłaściwych interpretacji. Dlatego ta część raportu jest najbardziej rozbudowana i obok prostych wskaźników zawiera bardziej szczegółowe prezentacje.

Osobno prezentowane są informacje na temat wynagrodzeń brutto *ze wszystkich form zatrudnienia* oraz z zatrudnienia *na umowę o pracę*.

W raporcie nie są prezentowane informacje na temat zarobków wynikających z samozatrudnienia absolwentów ze względu na brak tych danych w rejestrach ZUS (zawierają one informacje o deklarowanej podstawie wymiaru składek, z reguły w najniższej dozwolonej wysokości). Dlatego w tej części raportu umieszczona jest jedynie informacja o procencie osób samozatrudnionych.

Średnie i mediany miesięcznych wynagrodzeń absolwentów ze *wszystkich form zatrudnienia* podawane są dla całego badanego okresu i kolejnych lat po uzyskaniu dyplomu, ogółem oraz osobno dla absolwentów z doświadczeniem pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu i absolwentów bez takiego doświadczenia. Wyniki te są zestawione z informacją na temat średnich miesięcznych wynagrodzeń w Polsce w kolejnych latach kalendarzowych objętych monitoringiem.

Informacja na temat zarobków brutto ze *wszystkich form zatrudnienia* podawana jest również w postaci bardziej szczegółowej – w podziale na pięć równolicznych grup (według kwintyli) poczynając od osób, które zarabiały najmniej, kończąc na tych, które zarabiały najwięcej.

Informacje o wynagrodzeniach brutto z *tytułu umów o pracę* przedstawione są w postaci średniej i mediany uzupełnionych bardziej szczegółową informacją – w podziale na pięć równolicznych grup poczynając od osób, które z tytułu umowy o pracę zarabiały najmniej, kończąc na tych, które zarabiały najwięcej.

Informacje te są również przedstawione w postaci histogramu. W sytuacji, gdy którakolwiek z kolumn wykresu miałaby reprezentować mniej niż 3 osoby, wówczas wykres nie jest generowany. Jest to realizacja jednej z przyjętych w raportach reguł ochrony prywatności badanych.

Informacje o wysokości zarobków kończy informacja o Względny Wskaźnik Zarobków (WWZ) pokazującym poziom zarobków absolwenta w stosunku do zarobków w jego powiecie zamieszkania.

Wskaźnik ten podawany jest dla całego badanego okresu i kolejnych lat po uzyskaniu dyplomu, ogółem oraz osobno dla absolwentów z doświadczeniem pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu (przed rozpoczęciem studiów lub w trakcie studiów) i absolwentów bez takiego doświadczenia.

Ponadto przedstawiony jest wykres ilustrujący miesięczną dynamikę Względnego Wskaźnika Zarobków w kolejnych miesiącach po dyplomie.

Druga część raportu zawiera podstawowe informacje metodologiczne o raporcie. W części tej wskazane zostały źródła danych wykorzystanych w badaniu, przedstawiono ogólne wskazówki dotyczące interpretacji raportu oraz opisano zasady ograniczenia prezentacji wyników przy zbyt małej liczebności opisywanej grupy.

2.3. Opis struktury raportu „Doświadczenie pracy”

Wstępna część raportu zawiera informację, jakiej grupy absolwentów raport dotyczy (określony kierunek, uczelnia, Polska) wraz z poziomem i rokiem ukończenia studiów. Zawiera ogólny opis zawartości raportu oraz informację o liczbie absolwentów, których dotyczy analiza, i jaka część z nich figuruje w rejestrach ZUS.

Pierwsza część raportu zawiera informację o tym, jaka część absolwentów:

- miała doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed rozpoczęciem studiów,
- nie miała doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed rozpoczęciem studiów, ale uzyskała je w trakcie studiów,
- nie miała doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu.

Do tych kategorii odwołują się zestawienia umieszczone w dalszych sekcjach raportu.

Druga część raportu zawiera wybrane informacje o wybranych wskaźnikach sytuacji absolwentów na rynku pracy w podziale na trzy opisane wyżej podgrupy wyróżnione ze względu na wcześniejsze doświadczenie pracy. W przypadku, gdy liczba absolwentów w którejś z dwóch pierwszych kategorii jest zbyt mała, by móc zaprezentować wartości wskaźników, wówczas kategorie te są łączone, a wskaźniki prezentowane w podziale na dwie podgrupy zamiast na trzy. Jeśli po połączeniu kategorii liczebność nadal pozostaje zbyt mała, wówczas wskaźniki nie są wyznaczane.

Trzecia część raportu zawiera zestaw trzech tabel opisujących międzyokresową dynamikę zarobków i zatrudnialności badanych na kolejnych etapach związanych z edukacją: w pierwszym roku przed rozpoczęciem studiów, w trakcie studiów i w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu. Wskaźniki sytuacji na rynku pracy zmieniają się w czasie, a im dłuższy okres, tym generalnie większe zachodzą zmiany. Stąd decyzja o tym, by analizowany okres przed rozpoczęciem studiów i po ich zakończeniu były równej długości.

Pierwsza tabela przedstawia dynamikę średnich miesięcznych zarobków, druga – dynamikę Względego Wskaźnika Zarobków, zaś trzecia – dynamikę procenta miesięcy przepracowanych na umowę o pracę w kolejnych okresach. Wskaźniki są przedstawione w podziale na trzy opisane wcześniej podgrupy wyróżnione ze względu na doświadczenie pracy etatowej i samozatrudnienia. Wskaźniki w okresie roku przed rozpoczęciem studiów są przedstawiane wyłącznie dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy lub samozatrudnienia w tym okresie. Wskaźniki w okresie studiów są przedstawiane dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy lub samozatrudnienia przed rozpoczęciem studiów oraz dla tych, którzy nie mieli doświadczenia pracy

etatowej ani samozatrudnienia przed rozpoczęciem studiów, ale uzyskali je w trakcie studiów. Wskaźniki w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu są przedstawiane dla wszystkich trzech grup absolwentów.

Analogicznie jak w drugiej części raportu, w przypadku, gdy liczba absolwentów w którejś z pierwszych dwóch kategorii jest zbyt mała, by móc zaprezentować wartości wskaźników, wówczas kategorie te są łączone, a wskaźniki prezentowane w podziale na dwie podgrupy zamiast na trzy. Ponadto pomijane są wówczas wskaźniki w okresie przed rozpoczęciem studiów – prezentowane są jedynie wskaźniki w okresie studiów i w pierwszym roku po ich ukończeniu. Jeśli po połączeniu kategorii liczebność nadal pozostaje zbyt mała, wówczas wskaźniki nie są wyznaczane.

Czwarta część raportu zawiera podstawowe informacje metodologiczne o raporcie. W części tej wskazane zostały źródła danych wykorzystanych w badaniu, przedstawiono ogólne wskazówki dotyczące interpretacji raportu oraz opisano zasady ograniczenia prezentacji wyników przy zbyt małej liczebności opisywanej grupy.

2.4. Opis struktury raportu „Praca a miejsce zamieszkania”

Wstępna część raportu zawiera informację, jakiej grupy absolwentów raport dotyczy (określony kierunek, uczelnia, Polska) wraz z poziomem i rokiem ukończenia studiów. Zawiera ogólny opis zawartości raportu oraz informację o liczbie absolwentów, których dotyczy analiza, i jaka część z nich figuruje w rejestrach ZUS.

Pierwsza część raportu zawiera wybrane informacje o miejscu zamieszkania absolwentów według stanu na koniec okresu objętego monitoringiem. W tabelach przedstawione są informacje o liczebnościach poszczególnych kategorii według wielkości miejscowości zamieszkania oraz odległości miejsca zamieszkania od miejsca ukończenia studiów.

Druga część raportu zawiera informacje o wybranych wskaźnikach sytuacji absolwentów na rynku pracy przedstawione w podzbiorowościach wyróżnionych ze względu na wybrane cechy społeczno-demograficzne.

Informacje o absolwentach danego kierunku bądź uczelni są przedstawiane w raportach w podziale według wielkości miejscowości zamieszkania oraz odległości miejsca zamieszkania od miejsca ukończenia studiów. W dwóch tabelach przedstawione są wartości wybranych wskaźników dla poszczególnych podgrup.

Trzecia część raportu zawiera podstawowe informacje metodologiczne o raporcie. W części tej wskazane zostały źródła danych wykorzystanych w badaniu, przedstawiono ogólne wskazówki dotyczące interpretacji raportu oraz opisano zasady ograniczenia prezentacji wyników przy zbyt małej liczebności opisywanej grupy.

2.5. Opis struktury raportu „Praca a dalsze studia”

Wstępna część raportu zawiera informację, jakiej grupy absolwentów raport dotyczy (określony kierunek, uczelnia, Polska) wraz z poziomem i rokiem ukończenia studiów. Zawiera ogólny opis zawartości raportu oraz informację o liczbie absolwentów, których dotyczy analiza, i jaka część z nich figuruje w rejestrach ZUS.

Pierwsza część raportu zawiera informację o tym, jaka część absolwentów studiowała na innym programie studiów po uzyskaniu dyplomu oraz o tym, jaką część okresu po dyplomie przeciętny absolwent spędził studiując. Do tych kategorii odwołują się zestawienia umieszczone w dalszych sekcjach raportu.

Dla absolwentów studiów I stopnia pojawia się także informacja, jaki procent absolwentów podjął później naukę na studiach II stopnia i jaki procent tę naukę ukończył. Ponadto prezentowane są informacje charakteryzujące proces podejmowania studiów II stopnia przez absolwentów studiów I stopnia. Obejmują one procent osób, które po ukończeniu studiów I stopnia podjęły studia II stopnia oraz procent osób kontynuujących studia, które kontynuują je na tej samej uczelni. Pierwszy wskaźnik informuje o ogólnej skłonności absolwentów studiów I stopnia do podejmowania studiów II stopnia, zaś drugi – o ich skłonności do pozostawania na macierzystej uczelni. Procent osób, które po ukończeniu studiów I stopnia podjęły studia II stopnia prezentowany jest dla poszczególnych lat po dyplomie i w całym badanym okresie. Procent osób kontynuujących studia, które kontynuują je na tej samej uczelni prezentowany jest na poziomie ogólnopolskim dla poszczególnych lat po dyplomie i w całym badanym okresie, zaś na poziomie uczelni oraz programu studiów – ze względu na mniejsze liczebności – w pierwszym roku po dyplomie i w całym badanym okresie.

Dla absolwentów pozostałych stopni studiów pojawia się informacja, jaki procent absolwentów uzyskał kolejny dyplom. Podana jest również informacja, jaki procent absolwentów uczęszczał na studia doktoranckie lub do szkoły doktorskiej, a także procent absolwentów, którzy uzyskali stopień doktora.

Druga część raportu zawiera informacje o wybranych wskaźnikach sytuacji absolwentów na rynku pracy w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu i w okresach, gdy nie studiowali.

Trzecia część raportu zawiera podstawowe informacje metodologiczne o raporcie. W części tej wskazane zostały źródła danych wykorzystanych w badaniu, przedstawiono ogólne wskazówki

dotyczące interpretacji raportu oraz opisano zasady ograniczenia prezentacji wyników przy zbyt małej liczebności opisywanej grupy.

2.6. Opis struktury raportu „Porównanie roczników”

Wstępna część raportu zawiera informację, jakiej grupy absolwentów raport dotyczy (określony kierunek, uczelnia, Polska) wraz z poziomem ukończenia studiów. Zawiera ogólny opis zawartości raportu oraz informację o liczbie absolwentów, których dotyczy analiza w poszczególnych latach uzyskania dyplomu (od 2014 do 2022 r.). Wskazuje także na cele i możliwości wykorzystania takich porównań.

Pierwsza część raportu zawiera zestawienie w formie tabeli Względnego Wskaźnika Zarobków dla poszczególnych roczników absolwentów w kolejnych latach po uzyskaniu dyplomu.

Druga część raportu zawiera zestawienie w formie tabeli Względnego Wskaźnika Bezrobocia dla poszczególnych roczników absolwentów w kolejnych latach po uzyskaniu dyplomu.

Trzecia część raportu zawiera podstawowe informacje metodologiczne o raporcie. W części tej wskazane zostały źródła danych wykorzystanych w badaniu, przedstawiono ogólne wskazówki dotyczące interpretacji raportu oraz opisano zasady ograniczenia prezentacji wyników przy zbyt małej liczebności opisywanej grupy.

2.7. Opis struktury raportu „Zestawienie kierunków i dziedzin studiów”

Wstępna część raportu zawiera informację, absolwentów której uczelni (wraz z poziomem i rokiem ukończenia studiów) dotyczy raport. Zawiera ogólny opis zawartości raportu oraz informację o liczbie absolwentów, których dotyczy analiza.

W pierwszej części raportu na poziomie uczelni przedstawione są wartości względnych wskaźników bezrobocia i zarobków charakteryzujących absolwentów danej uczelni należących do grup wyróżnionych ze względu na kierunek (program) i dziedzinę studiów w ostatnim roku objętym badaniem. Oznacza to, że dla roczników 2014, 2015, 2016, 2017 i 2018 podawana jest informacja charakteryzująca piąty rok po uzyskaniu dyplomu, dla rocznika 2019 czwarty rok po dyplomie, dla rocznika 2020 – trzeci rok po dyplomie, dla rocznika 2021 – drugi rok po dyplomie, zaś dla rocznika 2022 – pierwszy rok po dyplomie. Prezentacja wyników jest poprzedzona krótkim opisem wskaźników względnych i wskazówkami na temat ich interpretacji.

Pierwsza sekcja części pierwszej zawiera informacje o względnych wskaźnikach bezrobocia i zarobków absolwentów danej uczelni w podziale na *dziedziny kształcenia*. Informacje te przedstawione są na wykresie, którego współrzędne reprezentują wartości tych wskaźników.

Dokładne wartości wskaźników wraz z informacjami o liczebnościach poszczególnych grup można odczytać z tabeli zamieszczonej pod wykresem.

Wykres, dzięki syntetycznemu ujęciu prezentowanej problematyki, ułatwi porównanie sytuacji zawodowej absolwentów poszczególnych dziedzin studiów.

O lepszej sytuacji absolwentów świadczą niższe wartości wskaźnika bezrobocia i wyższe wartości wskaźnika zarobków. Punkty reprezentujące grupy o takich cechach znajdują się bliżej lewego górnego rogu wykresu, zaś punkty reprezentujące grupy o wyższym względnym bezrobociu i niższych względnych zarobkach znajdują się bliżej prawego dolnego rogu wykresu.

Druga sekcja części pierwszej zawiera tabelaryczne zestawienie kierunków studiów przedstawionych według jednostek dydaktycznych, zawierające informację o liczbie absolwentów poszczególnych kierunków, procencie absolwentów figurujących w rejestrach ZUS oraz wartości względnych wskaźników bezrobocia i zarobków.

Druga część raportu zawiera podstawowe informacje metodologiczne o raporcie. W części tej wskazane zostały źródła danych wykorzystanych w badaniu, przedstawiono ogólne wskazówki dotyczące interpretacji raportu oraz opisano zasady ograniczenia prezentacji wyników przy zbyt małej liczebności opisywanej grupy.

2.8. Opis struktury raportu „Zestawienia uczelni i dziedzin studiów”

Struktura tego raportu jest niemal identyczna z opisaną wyżej strukturą raportu „Zestawienie kierunków i dziedzin studiów”, z dokładnością do jednej sekcji.

Druga sekcja części pierwszej zawiera tabelaryczne zestawienie szkół wyższych zawierające informację o liczbie absolwentów, procencie absolwentów figurujących w rejestrach ZUS oraz wartości względnych wskaźników bezrobocia i zarobków.

3. Charakterystyka wykorzystywanych wskaźników

Poniżej przedstawione są opisy wskaźników wykorzystywanych w raportach automatycznych oraz w infografikach. Część wskaźników, ze względu na złożoność konstrukcji i nieoczywiste własności, została opisana bardziej szczegółowo. W tych przypadkach, poza opisem konstrukcji wskaźników przedstawione są przykłady ułatwiające interpretację wartości przyjmowanych przez wskaźniki.

Szczególne uwagi należy zwrócić na dwa pojęcia wykorzystywane w opisach konstrukcji wskaźników: zatrudnienie na umowę o pracę oraz zatrudnienie w służbach mundurowych. Na podstawie kodów tytułu ubezpieczenia ZUS przyjęto następujące założenia.

Jako osoby **zatrudnione na umowę o pracę** uznano osoby posiadające co najmniej jeden z poniższych tytułów ubezpieczenia, niezależnie od wymiaru zatrudnienia:

- pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- pracownik, za którego płatnik składek skorzystał z dofinansowania składek na ubezpieczenia społeczne ze środków budżetu państwa i PFRON na podstawie art.25 ust.2,3 lub 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.z 2008 r.Nr 14,poz.92 z późn.zm.), w brzmieniu obowiązującym do 01.01.2008 r., a obecnie ma obowiązek dopłaty składek i przekazuje po 30.06.2008r. dokumenty rozliczeniowe korygujące za okres do grudnia 2007 r.,
- pracownik młodociany,
- pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania wykonywania określonej pracy,
- pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie,
- pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009,

- osoba wykonująca pracę nakładczą,
- osoba wykonująca pracę nakładczą, za którą płatnik składek skorzystał z dofinansowania składek na ubezpieczenia społeczne ze środków budżetu państwa i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie art. 25 ust. 2, 3 lub 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2008 r., a obecnie ma obowiązek dopłaty składek i przekazuje po 30 czerwca 2008 r. dokumenty rozliczeniowe korygujące za okres do grudnia 2007 r.,
- poseł lub senator pobierający uposażenie,
- poseł lub senator nie pobierający uposażenia,
- duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru,
- duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy oraz od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru, należną za okres do dnia 31 marca 2004 r.,
- duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru,
- duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, będący członkiem zakonu kontemplacyjno-klauzurowego lub misjonarzem, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru,
- duchowny prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą,
- funkcjonariusz w służbie kandydackiej oraz kandydat na żołnierza zawodowego,
- żołnierz zawodowy,
- funkcjonariusz Policji,
- funkcjonariusz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
- funkcjonariusz Straży Granicznej,
- funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej,
- funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej,
- funkcjonariusz Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Ochrony Państwa albo Straży Marszałkowskiej,
- funkcjonariusz Służby Więziennej,
- osoba przebywająca na urlopie wychowawczym,

- osoba przebywająca na urlopie wychowawczym, nie pozostająca na wyłącznym utrzymaniu osoby podlegającej ubezpieczeniu zdrowotnemu, jeśli nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty i ma inny tytuł rodzący obowiązek ubezpieczeń społecznych,
- osoba pobierająca zasiłek macierzyński,
- osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed sprawowaniem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba duchowna,
- matka na macierzyńskim - kod specjalny, tylko dla płatnika będącego ZUS-em,
- matka na wychowawczym - kod specjalny, tylko dla płatnika będącego ZUS-em,
- osoba, która na podstawie odrębnych przepisów lub układów zbiorowych pracy pobiera świadczenia socjalne wypłacane w czasie urlopu innego niż kolejowy,
- sędzia,
- prokurator, ławnik sądowy, aplikant Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury,
- członek rady nadzorczej podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- osoba powołana do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, która z tego tytułu pobiera wynagrodzenie,
- cudzoziemiec, który przebywa na terytorium RP na podstawie karty stałego pobytu i jest zatrudniony w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach lub międzynarodowych instytucjach.

Jako osoby **zatrudnione w służbach mundurowych** uznano osoby posiadające co najmniej jeden z poniższych tytułów ubezpieczenia, niezależnie od wymiaru zatrudnienia:

- funkcjonariusz w służbie kandydackiej oraz kandydat na żołnierza zawodowego,
- żołnierz zawodowy,
- funkcjonariusz Policji,
- funkcjonariusz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
- funkcjonariusz Straży Granicznej,
- funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej,
- funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej,

- funkcjonariusz Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Ochrony Państwa albo Straży Marszałkowskiej,
- funkcjonariusz Służby Więziennej,
- osoba w stanie spoczynku pobierająca uposażenie.

3.1. Wskaźniki w raportach automatycznych, rankingach i zestawieniach

Liczba i procent absolwentów występujących w rejestrach ZUS

Przy interpretacji wyników należy brać pod uwagę, jak duża część absolwentów objętych raportem figuruje w rejestrach ZUS. Przyczyny nieobecności w rejestrach ZUS mogą być rozmaite. Przykładowo, osoby takie mogły:

- nie podjąć jeszcze aktywności na rynku pracy,
- pracować wyłącznie w formach nie rejestrowanych w ZUS (np. umowy o dzieło),
- pracować wyłącznie za granicą,
- podlegać ubezpieczeniu w KRUS.

Jednakże wszystkie osoby zarejestrowane jako bezrobotne, wszystkie osoby zatrudnione na umowę o pracę oraz wszystkie osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą występują w rejestrach ZUS. Dlatego, nawet w razie nieobecności części absolwentów w rejestrach ZUS, prezentowany system monitoringu umożliwi wyznaczenie wskaźników opisujących w całej zbiorowości objętej badaniem takie zjawiska jak rejestrowane bezrobocie, zatrudnienie na umowę o pracę oraz samozatrudnienie.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu

Wskaźnik informuje o skali podejmowania aktywności zawodowej przez badanych w trakcie studiów i przed ich rozpoczęciem. Uwzględnienie wcześniejszych doświadczeń na rynku pracy jest ważne ze względu na ich kluczowe znaczenie dla różnych aspektów aktywności zawodowej absolwentów po ukończeniu studiów.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu

Wskaźnik informuje o **skali** zjawiska kontynuowania studiów przez absolwentów po uzyskaniu dyplomu – jakiej części osób dotyczy to zjawisko. Uwzględnione są zarówno przypadki kontynuowania studiów rozpoczętych przed uzyskaniem dyplomu, jak i studiów podjętych po dyplomie.

Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów

Wskaźnik uzupełnia informacje niesione przez procent absolwentów o doświadczeniu studiowania po dyplomie. Informuje o **intensywności** zjawiska kontynuowania studiów przez absolwentów po uzyskaniu dyplomu – jakiej części miesięcy dotyczy to zjawisko.

Uwzględnienie doświadczenia studiowania po dyplomie w opisie aktywności zawodowej absolwentów jest ważne ze względu na to, że studiowanie wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy.

Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia

Wskaźnik wyznaczany jest tylko dla absolwentów studiów I stopnia. Informuje o tym, jaka część absolwentów po dyplomie rozpoczęła studiowanie na programie studiów II stopnia. Wskazuje na skalę zjawiska kontynuowania edukacji na studiach kolejnego stopnia. W odróżnieniu od wskaźnika „procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu”, uwzględnia wyłącznie studia II stopnia, i to wyłącznie studia podjęte po dyplomie. Przy wyznaczaniu tego wskaźnika uwzględnia się wyłącznie pierwsze studia II stopnia podjęte po studiach I stopnia (przykładowo, jeśli absolwent podjął studia II stopnia w dwóch kolejnych latach po dyplomie studiów I stopnia, to uwzględnia się wcześniejsze podejście).

Procent absolwentów kontynuujących studia, którzy kontynuują je na tej samej uczelni

Wskaźnik wyznaczany jest tylko dla absolwentów studiów I stopnia, którzy podjęli studia II stopnia. Informuje o tym, jaka część tych absolwentów podjęła studia II stopnia na tej samej uczelni, w której uzyskali dyplom studiów I stopnia. Informuje o skłonności do pozostania na tej samej uczelni na studiach II stopnia.

Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli i ukończyli studia II stopnia

Wskaźnik wyznaczany jest tylko dla absolwentów studiów I stopnia. Informuje o tym, jaka część absolwentów po dyplomie ukończyła studia II stopnia podjęte po studiach I stopnia.

Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu ukończyli kolejne studia

Wskaźnik wyznaczany jest tylko dla absolwentów studiów II stopnia i jednolitych magisterskich, dla których nie wyznacza się poprzednich dwóch wskaźników. Informuje o tym, jak duża część absolwentów ukończyła po dyplomie kolejny kierunek studiów. Uwzględnione są zarówno przypadki ukończenia innych studiów rozpoczętych przed uzyskaniem dyplomu, jak i studiów podjętych po dyplomie.

Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu kształcili się na studiach doktoranckich lub w szkole doktorskiej

Wskaźnik wyznaczany jest tylko dla absolwentów studiów II stopnia i jednolitych magisterskich. Informuje o tym, jaka część absolwentów rozpoczęła po dyplomie kształcenie na studiach doktoranckich lub w szkole doktorskiej.

Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu uzyskali stopień doktora

Wskaźnik wyznaczany jest tylko dla absolwentów studiów II stopnia i jednolitych magisterskich. Informuje o tym, jaka część absolwentów po uzyskaniu dyplomu magistra uzyskała stopień doktora.

Czas poszukiwania pracy

Dla każdego absolwenta, który pracował po uzyskaniu dyplomu, ustalana jest **liczba miesięcy** pomiędzy miesiącem uzyskania dyplomu a miesiącem podjęcia pierwszej pracy po dyplomie. Osoby, które nie podjęły pracy po dyplomie są pomijane przy wyznaczaniu wskaźnika.

Wskaźnik przyjmuje wartość równa zero wyłącznie w przypadku, gdy absolwent pracował w miesiącu uzyskania dyplomu i nie utracił tego zatrudnienia w następnym miesiącu.

Czas poszukiwania pracy na umowę o pracę

Dla każdego absolwenta, który pracował na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu, ustalana jest **liczba miesięcy** pomiędzy miesiącem uzyskania dyplomu a miesiącem podjęcia pierwszej pracy na umowę o pracę po dyplomie. Osoby, które nie podjęły pracy na umowę o pracę po dyplomie są pomijane przy wyznaczaniu wartości wskaźnika.

Wskaźnik przyjmuje wartość równa zero wyłącznie w przypadku, gdy absolwent pracował na umowę o pracę w miesiącu uzyskania dyplomu i nie utracił tego zatrudnienia w następnym miesiącu.

Procent osób zatrudnionych w służbach mundurowych

Wskaźnik ten informuje, jaki procent absolwentów ze zbiorowości objętej badaniem był kiedykolwiek w badanym okresie zatrudniony w służbach mundurowych.

Czas poszukiwania pracy w służbach mundurowych

Dla każdego absolwenta, który pracował w służbach mundurowych po uzyskaniu dyplomu, ustalana jest **liczba miesięcy** pomiędzy miesiącem uzyskania dyplomu a miesiącem podjęcia pierwszej pracy w służbach mundurowych po dyplomie. Osoby, które nie podjęły pracy w służbach mundurowych po dyplomie są pomijane przy wyznaczaniu wskaźnika.

Wskaźnik przyjmuje wartość równa zero wyłącznie w przypadku, gdy absolwent pracował w służbach mundurowych w miesiącu uzyskania dyplomu i nie utracił tego zatrudnienia w następnym miesiącu.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym

Wskaźnik ten informuje, jaki procent absolwentów ze zbiorowości objętej badaniem był kiedykolwiek w badanym okresie zarejestrowany jako bezrobotni, nawet jeśli byli zarejestrowani przez bardzo krótki czas. Nie należy tego wskaźnika mylić z ryzykiem bezrobocia wśród absolwentów.

Ryzyko bezrobocia

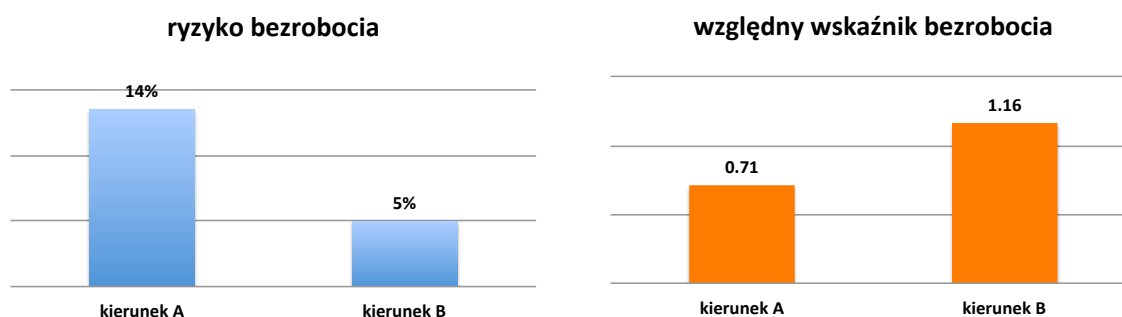
Jest to średni procent miesięcy po miesiącu uzyskania dyplomu, w których absolwenci byli zarejestrowani jako bezrobotni.

Dla każdego absolwenta wyznacza się procent miesięcy po miesiącu uzyskania dyplomu, w których był zarejestrowany jako bezrobotny. W celu ustalenia ryzyka bezrobocia dla grupy absolwentów, np. absolwentów określonego kierunku studiów, wyznacza się średnią wartość indywidualnych procentów miesięcy bycia bezrobotnym.

Względny Wskaźnik Bezrobocia (WWB)

Dla każdego absolwenta wyznacza się proporcję indywidualnego ryzyka bezrobocia do średniej stopy rejestrowanego bezrobocia w jego powiatach zamieszkania w okresie objętym badaniem. Wartość wskaźnika prezentowanego w raporcie jest równa średniej tych proporcji.

Wskaźnik ten posiada bardzo intuicyjną interpretację. Wartości poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów jest *niższe* niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania, zaś wartości powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów jest *wyższe* niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartość interpretacyjną względnego wskaźnika bezrobocia dobrze ilustruje poniższy przykład.

Wykresy pokazują całkowicie przeciwne wskazania wskaźników względnych i bezwzględnych charakteryzujących ryzyko bezrobocia wśród absolwentów kierunków A i B uczelni znajdujących się w bardzo różniących się regionach. Mimo, że absolwenci kierunku B rzadziej bywają bezrobotni niż absolwenci kierunku A, to względne ryzyko bezrobocia absolwentów kierunku B jest większe niż względne ryzyko bezrobocia wśród absolwentów kierunku A. Absolwenci kierunku A muszą radzić sobie na trudniejszym rynku pracy. Dlatego można powiedzieć, że, biorąc pod uwagę lokalny rynek pracy, radzą sobie lepiej niż absolwenci kierunku B.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie jakiegokolwiek pracy

Wskaźnik ten informuje, za jaką część absolwentów w badanym okresie wpłynęła jakakolwiek składka z tytułu pracy.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy na umowę o pracę

Wskaźnik ten informuje, za jaką część absolwentów w badanym okresie wpłynęła jakakolwiek składka z tytułu pracy na umowę o pracę.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie samozatrudnienia

Wskaźnik ten informuje, za jaką część absolwentów w badanym okresie wpłynęła jakakolwiek składka z tytułu samozatrudnienia.

Procent miesięcy przepracowanych w jakiegokolwiek formie

Jest to średni procent miesięcy przepracowanych w jakiegokolwiek formie przez absolwentów. Wskaźnik ten informuje o długości pracy.

Procent miesięcy przepracowanych na umowę o pracę

Jest to średni procent miesięcy przepracowanych na umowę o pracę przez absolwentów. Wskaźnik ten informuje o długości pracy na umowę o pracę.

Procent miesięcy przepracowanych w ramach samozatrudnienia

Jest to średni procent miesięcy przepracowanych w ramach samozatrudnienia przez absolwentów. Wskaźnik ten informuje o długości samozatrudnienia.

Średnia miesięczna liczba równoczesnych pracodawców

Dla każdego absolwenta wyznaczana jest średnia miesięczna liczba podmiotów, od których absolwent uzyskał zapłatę za wykonaną pracę na umowę o pracę w miesiącach, w których był zatrudniony na umowę o pracę w badanym okresie. Wartość wskaźnika prezentowanego w raporcie jest równa średniej tych wartości (z pominięciem tych absolwentów, którzy w badanym okresie w ogóle nie mieli zatrudnienia na umowę o pracę).

Przy interpretacji wartości tego wskaźnika należy pamiętać, że duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych (świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników), neutralnych (specyfika niektórych zawodów), niekorzystnych (konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków).

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej

Dla każdego absolwenta wyznaczana jest średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy na umowę o pracę w badanym okresie. Wartość wskaźnika prezentowanego w raporcie jest równa średniej tych wartości (z pominięciem tych absolwentów, którzy w badanym okresie w ogóle nie mieli zatrudnienia na umowę o pracę).

Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy, zmiana formy zatrudnienia na pracę nieetatową itp. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym.

Średnie miesięczne wynagrodzenie

Dla każdego absolwenta wyznaczane są łączne zarobki *ze wszystkich form zatrudnienia* uzyskane w badanym okresie. Suma ta dzielona jest przez liczbę miesięcy, w których absolwent był zatrudniony. W raporcie prezentowane są średnie, mediany i kwintyle tych wartości (z pominięciem tych absolwentów, którzy w badanym okresie w ogóle nie mieli zatrudnienia).

Średnie miesięczne wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę

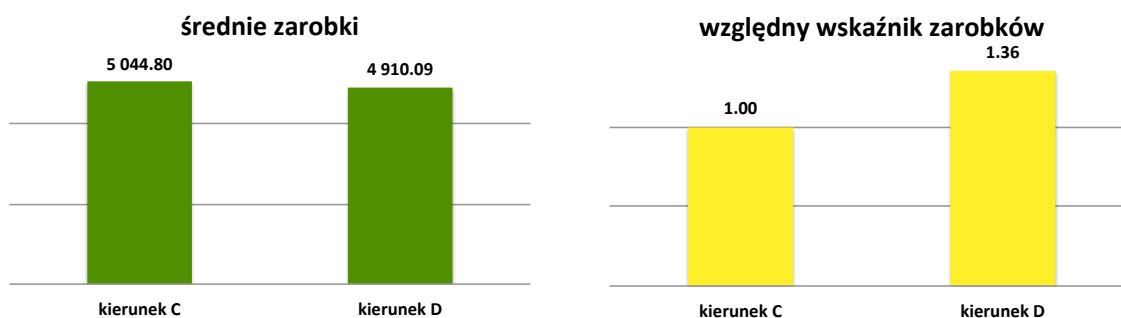
Dla każdego absolwenta wyznaczane są łączne zarobki *z tytułu umów o pracę* uzyskane w badanym okresie. Suma ta dzielona jest przez liczbę miesięcy, w których absolwent był zatrudniony na umowę o pracę. W raporcie prezentowane są średnie, mediany i kwintyle tych wartości (z pominięciem tych absolwentów, którzy w badanym okresie w ogóle nie mieli zatrudnienia na umowę o pracę).

Względny Wskaźnik Zarobków (WWZ)

Dla każdego absolwenta wyznacza się proporcję jego średnich zarobków do średnich zarobków w jego powiecie zamieszkania w okresie objętym badaniem. Wartość wskaźnika prezentowanego w raporcie jest równa średniej tych proporcji.

Wskaźnik ten posiada bardzo intuicyjną interpretację. Wartości powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiają powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania², zaś wartości poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiają poniżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Wartość interpretacyjną względnego wskaźnika bezrobocia dobrze ilustruje poniższy przykład.

² Można się spodziewać, że wskaźnik ten często będzie przyjmował wartości poniżej 1. Absolwenci objęci badaniem są bowiem na ogół na początku swojej kariery zawodowej.

Mimo, że absolwenci obu kierunków zarabiają przeciętnie tyle samo, to absolwenci kierunku D są znacznie bogatsi na tle swoich współmieszkańców. Absolwenci kierunku C mieszkają w bogatszym regionie, w którym łatwiej o dobrze płatną pracę. Wskaźniki względne pozwalają na ustalenie, że, biorąc pod uwagę lokalny rynek pracy, studia na kierunku D stwarzają lepsze warunki na rynku pracy niż studia na kierunku C.

3.2. Wskaźniki wykorzystywane w infografikach

Niniejsza sekcja zawiera listę wskaźników **występujących wyłącznie w infografikach**. Pozostałe wskaźniki zawarte w infografikach są tożsame z odpowiednimi wskaźnikami występującymi w raportach.

Zmienne należące do tej sekcji konstruowane są następująco. Dla każdego absolwenta określany jest procent takich miesięcy po dyplomie, w których absolwent podejmował określoną aktywność. Jeśli w tym okresie absolwent nie podejmował wcale takiej aktywności, wówczas przyjmuje się, że spędził na tej aktywności 0% czasu po dyplomie. Wskaźnik jest równy średniej tak obliczonych procentów miesięcy dla poszczególnych absolwentów.

Absolwenci mogą podejmować wiele różnych aktywności jednocześnie. Dlatego budżet aktywności nie musi sumować się do 100%.

Część czasu spędzona na pracy (w procentach)

Jest to średni procent miesięcy, w których absolwenci pracowali (z wyłączeniem kodów oznaczających opiekę nad dzieckiem).

Część czasu spędzona na pracy etatowej (w procentach)

Jest to średni procent miesięcy, w których absolwenci pracowali na umowę o pracę (z wyłączeniem kodów oznaczających opiekę nad dzieckiem).

Część czasu spędzona na pracy nieetatowej (w procentach)

Jest to średni procent miesięcy, w których absolwenci mieli pracę najemną na umowę inną niż umowa o pracę (z wyłączeniem kodów oznaczających opiekę nad dzieckiem).

Część czasu spędzona na samozatrudnieniu (w procentach)

Jest to średni procent miesięcy, w których absolwenci byli samozatrudnieni (z wyłączeniem kodów oznaczających opiekę nad dzieckiem).

Część czasu spędzona na dalszych studiach (w procentach)

Wskaźnik ten jest równoważny opisanemu wcześniej wskaźnikowi – procentowi miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów. Wskaźnik ten nie jest prezentowany dla absolwentów z 2014 r.

Część czasu spędzona na studiach łączonych z pracą (w procentach)

Jest to średni procent miesięcy, w których absolwenci jednocześnie studiowali na innym programie studiów i pracowali (z wyłączeniem kodów oznaczających opiekę nad dzieckiem). Dopełnieniem tego wskaźnika do procentu czasu spędzonego na dalszych studiach jest procent czasu spędzonego na studiach nie łączonych z pracą. Przykładowo, jeśli w pewnej grupie przeciętny absolwent spędził 60% czasu na dalszych studiach i 20% – na studiach łączonych z pracą, to na studiach nie łączonych z pracą spędził 40% czasu. Wskaźnik ten nie jest prezentowany dla absolwentów z 2014 r.

Część czasu spędzona na opiece nad dzieckiem (w procentach)

Jest to średni procent miesięcy, w których za absolwentów odprowadzono do ZUS składkę z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem.

Część czasu spędzona na bezrobociu (w procentach)

Wskaźnik ten jest równoważny opisanemu wcześniej wskaźnikowi – ryzyku bezrobocia.

Część czasu spędzona w inny sposób (w procentach)

Jest to średni procent miesięcy, w których absolwenci nie pracowali, nie studiowali, nie sprawowali opieki nad dzieckiem ani nie byli zarejestrowani jako bezrobotni.